

УДК 027.7

Юрєєва Анна Петрівна

Наукова бібліотека Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова

ВНЕСОК УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ У ВИХОВАННЯ ТА ПІДГОТОВКУ ФАХІВЦІВ НОВОЇ ФОРМАЦІЇ

Епоха iPad та інших мобільних/портативних пристроїв змінила бібліотеки назавжди, при цьому зробивши роль педагога-бібліотекаря важливим лідером для всієї спільноти!

Дж. О'Коннел

Епіграфом до даних тез ми взяли висловлювання Дж. О'Коннела, в якому в першу чергу привернули увагу слова «педагог-бібліотекар», а зміст самого висловлювання не викликає жодного сумніву в правоті автора. У Сполучених Штатах Америки працювати бібліотекарем має право фахівець, що має освіту магістра бібліотечної справи. Це не просто людина, яка може видавати книжки за вимогою читача, а фахівець, що надає кваліфіковану консультацію читачеві, використовуючи всі можливі способи спілкування (електронну пошту, Skype, тощо), підбирає необхідну літературу за темою, підказує оптимальні шляхи вирішення поставленої перед читачем задачі, а як педагог – виховує вміння користуватись інформацією, та ще перевіряти її достовірність. Про роботу американських бібліотекарів багато інформації можна було дізнатись віддиректора Офісу інтелектуальної свободи Американської бібліотечної асоціації (АБА) Барбариджонс, зустрічі з кою відбулись 7-10 жовтня 2013 року в рамках науково-практичних семінарів («Як роблять новини: бібліотекарі, студенти та журналісти працюють разом з метою моніторингу та оцінювання новин», «Електронна грамотність» та інші), організованих Українською бібліотечною асоціацією для бібліотекарів та журналістів України. Завдяки всесвітній мережі, соціальних мереж Facebook, В-контакті, LinkedIn та інших стало можливим спілкування бібліотекарів всього світу. Надзвичайно цінний обмін досвідом, обговорення нагальних питань бібліотечної діяльності, спільне прийняття рішень в вирішенні гострих бібліотечних проблем (наприклад, обговорення тем «Видача електронних книг, яке було ініційоване Еріком Крістофером, (Contributing Analyst, GigaOM, США), «Користування електронними книгами та авторське право» та інші), сприяє покращенню та вдосконаленню роботи бібліотек, особливо вузівських.

Студенти віддають перевагу використанню технічних пристроїв (комп'ютерів, ноутбуків, мобільних телефонів, тощо) для отримання сучасної інформації, а ніж друкованих

книг, періодичних видань, наукових статей та інших наукових джерел. На даному етапі розвитку суспільства необхідно розуміти, що такі зміни безповоротні. Тому до університетської бібліотеки сьогодні висуває високі вимоги: утримати традиційні функції установи, що збирає, зберігає, розповсюджує культурне надбання суспільства, а також дуже швидко зорієнтувати свою діяльність в русло нагальних потреб спільноти.

Університетська бібліотека як структурний підрозділ навчального закладу повинна бути серед основних виконавців головної задачі освітньої інституції: виховання та підготовка висококваліфікованого фахівця, спроможного критично мислити, знаходити необхідну інформацію, аналізувати цю інформацію, обґрунтовувати свої наукові думки та доводити теоретично і практично свої погляди, а в майбутньому - приймати важливі рішення як кваліфікований спеціаліст. Як складова частина університету, впроваджуючи навчально-виховний процес в дію, бібліотека повинна йти не просто в ногу з часом, а навіть трохи випереджати його. Неможливо навіть уявити сьогодні вузівську бібліотеку, яка б не використовувала в роботі інформаційні технології. Є. Кривоносова, директор Наукової бібліотеки Бібліотечно-видавничого комплексу (Росія), описує інформаційні технології як «сукупність методів, виробничих процесів та програмно-технічних засобів, поєднаних в технологічний комплекс з метою збору, створення, зберігання, накопичення, обробки, пошуку, виводу, копіювання, передачі та розповсюдження інформації. Створені інструменти, що уможливають забезпечення швидкого та ефективного доступу до знань, розсіяних в різних джерелах вимагають від працівників університетської бібліотеки високої кваліфікації: педагог-бібліотекар. Саме педагоги спроможні передбачати можливі зміни в потребах студентів, зробити бібліотеку першою «інстанцією», яка може забезпечити необхідною бібліографічною інформацією, навчальною літературою, доступом до новітніх наукових досліджень, які можна знайти в друкованих та електронних наукових джерелах (періодичних виданнях, різноманітних електронних ресурсах, тощо). Одним з ключових завдань педагога-бібліотекаря, на нашу думку, в процесі підготовки фахівця є кваліфікована допомога в навчанні працювати з літературою, інформацією, в знаходженні можливих шляхів її пошуку, обробки, осмислення.

Використовуючи сучасні інформаційні технології, сайти, а зокрема соціальні мережі Facebook, В-контакті та інші, університетські бібліотеки мають можливість:

- інформувати своїх читачів про нові надходження в бібліотеку;
- представляти віртуальні тематичні книжкові виставки, цифрові колекції, комплексні інформаційні продукти, об'єднані спільною темою або об'єктом, книжкові огляди та інше;

- інформувати та надавати консультацій в дистанційному режимі, використовуючи електронну пошту, обмін коментарями, тощо;
- демонструвати науково-просвітницькі заходи на каналі YouTube;
- організувати доступ до повнотекстових документів в репозитарії університету;
- демонструвати лекцій викладачів (за умови згоди викладачів) для студентів, що навчаються дистанційно;
- організовувати доступ до ресурсів інших бібліотек.

Наукова бібліотека Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова втілює в роботу використання різноманітних інформаційних технологій. На сьогодні наша бібліотека має досвід співпраці з віртуальним читальним залом Електронної бібліотеки дисертацій Російської Державної Бібліотеки, що налічує 620 тис. повних текстів авторефератів і дисертацій, базами даних AlexanderStreetPress, IEES. Також пропонує доступ до повних текстів наукових видань Інституту проблем сучасного мистецтва. У бібліотеці постійно діє міжбібліотечний абонемент(МБА), що надає в постійне користування копії окремих статей та фрагментів з книг, журналів, газет, що знаходяться у фондах інших бібліотек та здійснює електронну доставку документів (ЕДД). Протягом року читачі мали можливість ознайомитись з ресурсами електронної бібліотеки БиблиоТех, в яких представлено більш ніж 6000 тис. найменувань електронних версій книг. Для аспірантів та професорсько-викладацького складу організовано тестовий доступ до бази даних WebofScience від ThompsonReuters. У вересні 2013 року була укладена угода з Баварською бібліотекою про доступ до ресурсів депозитарію бібліотеки НПУ ім.. М. П. Драгоманова. Також готуємо огляди нових книг, виданих в університетах світу за певною тематикою, що цікавить наших читачів.

Впровадження в практику таких форм роботи сприяє:

- Підвищенню якості та комфортності обслуговування читачів;
- Розширенню кола користувачів бібліотеки, задоволенню їх інформаційних, освітніх та культурних потреб;
- Популяризації ресурсів бібліотеки;
- Розширенню доступу до культурного та наукового спадку.

Література:

1. Кривоносова Е.Г. Вызов перемен: информационно-образовательная среда современного вуза // Медиатека и мир. - 2013. - №3.
2. www.facebook.com/profile.php?id=100005512777483
3. <http://lib.npu.edu.ua/>